

HVIDBOG vedrørende DR's rolle i det danske musikliv

Af Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Musik

April 2014

Med denne hvidbog ønsker Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalget for Musik (i det efterfølgende kaldet musikudvalget) at levere et bidrag til de igangværende medieforhandlinger om DR's betydning for musiklivet i Danmark og dansk musik i udlandet, som udvalget ifølge Musikloven har til opgave at fremme.

DR er en stor og central aktør i dansk musikliv, hvorfor enhver interesse for musiklivets tilstand og udvikling fra musikudvalgets side også indebærer interesse for DR's rolle, funktion, opgaver og forpligtelser som del af den musikalske fødekæde.

Hvidbogen er tænkt som oplysning og inspiration til de mediepolitiske ordførere i forbindelse med de pågående medieforhandlinger.

Konklusion og anbefalinger

DR's musikformidling skal blive bedre og mere varieret, ikke mindst i de gode sendetider. Det er den klare konklusion, efter at Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Musik har afholdt møder med 25 af de største repræsentanter fra alle dele af dansk musikliv. DR formidler kun i begrænset omfang det rige og mangfoldige musikliv, som udfolder sig i alle dele af landet. I stedet går alt for mange ressourcer i dag til 'mainstream' og medieskabte koncepter.

Som bidrag til de igangværende medieforhandlinger anbefaler udvalget, at DR skal forpligtes til:

- at formidle den musikalske mangfoldighed, som den kommer til udtryk i hele landet
- at styrke den fagjournalistiske formidling af musiklivet
- at sikre gennemsigtighed i sine beslutninger om prioriteringer i alle dele af sin musikvirksomhed, blandt andet gennem mere nuancere afrapportering om formidlingen af mangfoldigheden i dansk musik i hele landet
- at styrke samarbejdet med det professionelle musikliv, blandt andet om produktion og musikvalg
- at tage et større medansvar for, at de musikalske fødekæder hænger sammen, også når det gælder specialgenrer inden for eksempelvis jazz, rock, folkemusik og den ny kompositionsmusik

Baggrund

Indholdet af denne tekst er baseret på vurderinger, informationer og argumenter

indhentet på møder med 25 af de mest betydningsfulde institutioner og organisationer fra alle dele af dansk musikliv. Musikudvalget har efterfølgende behandlet disse vurderinger, informationer og argumenter på et møde den 24. april 2014 med hvidbogen som resultat.

Fokusområder

Musikudvalget kan sammenfatte musiklivets anbefalinger i følgende fokuspunkter:

1. Public service-forpligtelsen

Der er i offentligheden en god og sund debat om, hvad public service-begrebet dækker over, og hvad forpligtelsen bør indbefatte for DR's vedkommende. Forventningerne til DR fra musiklivets side går på, at public service-forpligtelsen rummer bestræbelsen efter at nå ud til, og afspejle, alle dele af det danske samfund.

Geografisk handler det om, at DR forventes at være opsøgende i alle dele af landet og sende *til* hele Danmark og *fra* hele Danmark. Hvad angår musiklivet uden for København indebærer det specifikt en public service-båret formidling af det rige musikliv, der udfolder sig over hele landet, f.eks. formidling i form af transmissioner, reportager m.m. fra danske spillesteder, koncertsteder, musikalsk samt journalistisk dækning af vidt forskellige musikalske begivenheder. Desuden vil DR's tilstedeværelse på f.eks. udenlandske festivaler, hvor dansk musik bliver eksponeret for en international offentlighed, være af stor betydning for dansk musikliv.

Kunstnerisk betragtet handler public service-formidlingen om, at DR forventes at afspejle alle dele af musikmiljøet og i rimeligt omfang opfange og formidle strømninger, tendenser og klingende musik, ikke kun 'mainstream'-musikken, men også det 'skæve' og 'smalle'. Nicherne i dansk musikliv forventes afspejlet af en public service-institution, der ikke udelukkende skal have øjnene rettet mod lytter- og seertal, men også mod nicherne – alene fordi de findes og er en vigtig del af det samlede musikliv.

Endelig handler DR's public service-forpligtelse i musiklivets optik også om, at institutionens egne ensembler i væsentlig grad er fysisk til stede med turnéer i det ganske land, og at de danske og udenlandske gæstekoncerter, der finder sted i DR's egen lokalitet (DR Koncerthuset) i et rimeligt omfang transmitteres i radio/tv til gavn for hele landet. En sådan tolkning af public service-begrebet vil være til stor gavn for dansk musikliv og understøtte den musikalske mangfoldighed og udvikling.

2. DR's bevidsthed om egen rolle i musiklivet

Fra musiklivet ytres det, at DR's betydning for og effekt på dansk musikliv er kolossal. DR spiller i kraft af sin størrelse en dominerende rolle og kan derfor let komme til at skabe et ensidigt og skævt billede af, hvad der rører sig i musiklivet.

Det er musiklivets oplevelse, at DR indtil nu har praktiseret at lade få, centrale

enkeltpersoner bestemme, hvad der konkret spilles i radioen af rytmisk musik, hvilke komponister der programsættes i ensembleernes programmer, og hvad der omtales i kulturprogrammerne. Men disse beslutninger, der endda i visse tilfælde tilsyneladende bliver foretaget af de samme enkeltpersoner over lange årrækker, har afgørende betydning, ikke blot for f.eks. en enkelt kunstners mulighed for at have en egentlig karriere, men også for de store perspektiver i udviklingen af dansk musik.

Det er derfor afgørende, at DR er meget bevidst om sin egen rolle i dansk musikliv og forvalter sin position med stor omtanke og selvkritik, og med et konstant blik for, hvad der gavner dansk musikliv. Musiklivet oplever, at DR i for høj grad lukker sig om sig selv. Musikudvalget opfordrer derfor DR til dialog og åbenhed, og at DR ser sig selv som en samarbejdende aktør i dansk musikliv. Dialogen vil være særdeles fremmede for dansk musikliv som helhed."

DR har et medansvar for f.eks. udviklingen af den musikalske fødekæde, stimuleringen af nysgerrighed og vidensniveau hos publikum/lyttere/seere, musikalsk mangfoldighed og synlighed. Dette ansvar kan der med fordel være større bevidsthed om i DR, samtidig med at DR indgår i samarbejde med det øvrige musikliv om varetagelsen af ansvaret. Fremme af dansk musikliv sker bedst i gode samarbejder.

Flere samarbejdsprojekter er en måde, der kunne skabe større synergi og bedre ressourceudnyttelse af de offentlige investeringer, der lægges i såvel DR som i det øvrige danske musikliv. Samarbejderne kunne f.eks. have til formål at styrke den musikalske fødekæde, skabe kvalificerede musikalske oplevelser, formidle musik til børn samt etablere konkrete musikalske fremstød for dansk musik. Samarbejderne kunne desuden have særdeles gavnlige sideeffekter i form af gensidig videnudveksling og opkvalificering til gavn for hele musiklivet.

Det kan overvejes, at der gennem medieforhandlingerne bliver afsat midler til puljer, som udløses til større samarbejdsprojekter mellem DR og andre af musiklivets aktører, for således at motivere til en positiv samarbejdskultur, frembringelsen af kvalificerede projekter og en medansvarstagende holdning til dansk musikliv i DR.

3. Musikfaglighed

Musik er en kulturbærende kunstart og dermed mere end underholdning og playlister. Denne kulturbærende side af musiklivet har DR også pligt til at afspejle. Musikprogrammer kan være andet og mere end blot underholdende forløb, hvor f.eks. amatører bliver til semiprofessionelle. Musik er et professionelt fagområde med professionelle udøvere, skabere og formidlere. Det vil derfor være stærkt gavnligt for dansk musikliv, hvis musikken i højere grad behandles fagjournalistisk i DR, sådan som det sker med andre fagområder i magasinprogrammer, i nyhedsprogrammer etc.

Der er masser af musik i radio og tv, som afvikles ukommenteret, som klangflade til en billedside, som vedhæng, som underholdning, som flowradio. Måske netop fordi der klinger så meget musik, glemmer man let, at man ikke har løst sin

public service-forpligtelse blot ved at kunne referere til mængden af afspillet musik. Behandlingen af musik som kunstnerisk genstand, som samfundsmæssig spejling, som fortællinger og begivenheder er helt afgørende for dansk musikliv. Det er f.eks. et stort savn for det samlede musikliv, at DR i årevis ikke har haft et egentligt aktualitetsorienteret musikmagasin på tv, som afspejler, hvad der rører sig i musiklivet, og som i øvrigt bidrager til at skabe yderligere synergi mellem musiklivets og DR's egne platforme.

Bedre fagjournalistisk formidling af den klingende musik og af aktuelle begivenheder og strømninger i dansk musik er derfor noget, som dansk musikliv kraftigt anbefaler. I samme åndedrag anbefaler musiklivet et mangfoldigt musikudbud som supplement til 'playliste'-båret radio; det vil sige kvalitativ, indholdsbaseeret radio, der udvikler lytternes interesse og nysgerrighed for en mangfoldig musik-kultur – som supplement til den segmenterede radio, der giver lytterne netop den musik, de i forvejen forventer.

4. Gennemsigtighed

DR har traditionelt været forpligtet til at spille dansk musik. Dansk musik kan dog defineres på flere måder: Den kan f.eks. være skrevet eller produceret af danske musikere, eller den kan være udført af danske musikere. En nuancering af definitionen og øget gennemsigtighed vil være gavnlig i DR's behandling og registrering af forpligtelsen til at spille dansk musik. For der er stor forskel på, om der er tale om et ungt, dansk band, der får sin musik spillet i radioen, eller om et tysk orkester spiller italiensk opera med en dansk sangsolist.

Samme gennemsigtighed og nuancering er ønskelig i forbindelse med DR's behandling og registrering af institutionens forpligtelser vedrørende hvor og hvornår musikken spilles – altså hvorvidt der er tale om *prime time* FM-radio eller om en niche-DAB-kanal ved midnatstid. Gennemsigtigheden og nuanceringen af data er vigtig for forståelsen af, hvad der fremmer dansk musikliv.

DR's succeskriterier på musikkens vegne – altså institutionens kvalitetsbegreber – kan med fordel være mere åbenbare for det øvrige musikliv. Det vil sige, at parametrene for valg og fravalg af musik samt strategier og metoder for udformning af DR's forskellige programflader og musikprofiler kunne være offentligt tilgængelige, til gavn for offentlighedens mulighed for at bidrage til DR's virke i dansk musikliv.

Musiklivet finder i øvrigt også, at det vil være til stor gavn for dansk musikliv, hvis DR's mange arkivalier bliver mere tilgængelige for omverdenen.